Програм запошљавања општине Кула са акционим планом 2024-2026. (**НАЦРТ**)

Децембар 2023.

Садржај

1. Увод 2
2. Законодавни и стратешки оквир 3
3. Методолошки приступ изради 4
4. Институционални механизми у области запошљавања у општини Кула 5
5. Ex-post анализа претходно важећег документа јавне политике у области запошљавања. 6
6. Профил општине Кула 8
7. Опис постојећег стања у области запошљавањана територији општинеКула 11
7.1. Подршка запошљавању из локалног буџета 11
7.2. Организације и установе у области запошљавања на територији Општине 14
7.3. Тржиште рада 15
7.4. Привредни развој 19
7.5. Пословна инфраструктура на подручју општине Кула 21
7.6. Континуиране мере подршке запошљавању са постигнутим резултатима 23
7.7. Едукативне и промотивне активности локалне самоуправе у подршци запошљавању 25
8. SWOT анализа 27
9. Визија општине Кула у области запошљавања 2024-2026. године 28
10. Циљеви и мере за реализацију Програма запошљавања општине Кула 2024-2026 29
11. Институционални модел за имплементацију Програма запошљавања општине Кула 2024-2026. и систем праћења и оцењивања 43
Преглед слика, табела и дијаграма 44

1. Увод

Општина Кула је 2022. године усвојила План развој Општине, документ развојног планирања према Закону о планском систему, односно кровни документ који дефинише приоритетне правце развоја до 2028. године. Наведени документ представља оквир за усвајање докумената јавних политика, и представља основ за усвајање средњорочног плана развоја са средњорочним оквиром расхода. Узимајући у обзир да је План развоја усвојен 2022. године, општина Кула исказује иницијативу за преглед докумената јавне политике, методологија и периода важења, као и до сада постигнутих ефеката, у циљу усклађивања са усвојеним Планом развоја Општине до 2028 године. Како се ЛАП за запошљавање усваја сваке године, према устаљеној методологији, а и како је Планом развоја област запошљавања обухваћена приоритетним циљем, Општина је донела одлуку о изради Програма запошљавања, као трогодишњег плана, водећи рачуна о претходно дефинисаним показатељима у оквиру Плана развоја, пратећег средњорочног плана, као и ове године усвојеног Плана развоја АПВ 2023-2030. За потребе израде Програма запошљавања за период 2024 – 2026., општина Кула је добила финансијску подршку Кабинета Министра задуженог за координацију равномерног регионалног развоја.

У циљу уређења планског система, Влада Републике Србије је 2018. године усвојила Закон о планском систему, којим се прецизно дефинише управљање системом јавних политика и средњорочно планирање, врста и садржина планских докумената, као и њихова међусобна усклађеност. Јединице локалне самоуправе, у складу са својим пренесеним надлежностима, усвајају документа развојног планирања и јавних политика у циљу дефинисања кључних локалних ресурса, потреба, приоритета као и будућих праваца развоја подручја. Закон о планском систему регулише њихову усклађеност са документима вишег реда која дају стратешки оквир и дефинишу јавне политике, као и са документима истог нивоа значаја, како би учесници у планском систему могли ефикасно усвајати и спроводити јавне политике, као и вршити њихову приоритизацију. У целости, методологија за израду овог документа, базирана је на Закону и два подзаконска акта која методолошки ближе одређују његову примену, а пре свега Уредби о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединих докумената јавних политика.

Спровођење активности и мера предвиђених Програмом запошљавања општине Кула 2024-2026. са акционим планом утицаће на подизање капацитета незапослених становника подручја за покретање сопственог бизниса путем обука и пружања информација. Унапредиће се самоиницијативност што би требало да доведе до смањења броја незапослених. У дугом року, успешни привредници креираће нова радна места и тако мултипликовати резултате спроведених мера. На основу прикупљених података за креирање Програма, биће креирана и свеобухватна брошура за грађане и инвеститоре, са пруженим ажурним подацима о подручју, хуманом капиталу и могућностима за улагање, и могућностима за самозапошљавање.

2. Законодавни и стратешки оквир

Израда Програма запошљавања општине Кула 2024-2026. базирана је на законодавном оквиру Републике Србије, а то су пре свега:

- Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености[1];
- Закон о планском систему[2].

*Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености*у члану 41., наводи, да надлежни орган локалне самоуправе, може, по прибављеном мишљењу локалног савета, усвојити локални документ у области запошљавања, у складу са прописима којима се уређује плански систем.

Закон о планском систему, у оквиру члана 14, дефинише програм као документ јавне политике, указујући на хијерархијску везу са другим документима, као и саму структуру, односно елементе документа. Закон дефинише програм као документ јавне политике који разрађује посебан циљ другог документа (у овом случају ће то бити Програм развоја општине Кула 2022-2028.), који се израђује на период од 3 године, а који садржи визију, преглед и анализу постојећег стања, општи циљ, посебне циљеве и разрађене мере за постизање посебних циљева, показатеље учинака, као и институционални оквир за праћење спровођења, вредновање учинака и извештавање.

Поред законодавне основе, израда Програма запошљавања општине Кула 2024-2026. базирана је и на локалном стратешком оквиру, а који представља *План развоја општине Кула 2022-2028.* Конкретно, Програм запошљавања општине Кула 2024-2026. ***преузима приоритетни циљ број 10 из Плана развоја општине Кула 2022-2028.***, а који се у оквиру Програма запошљавња посматра као општи циљ. Приоритетни циљ односи се на унапређење привредног амбијента у општини Кула до 2028. године са створеним условима за повећање запослености и плата за све, а посебно за младе.

Поред локалног документа развојног планирања, узет је у обзир и стратешки оквир дефинисан на регионалном нивоу кроз *План развоја Аутономне покрајине Војводине 2023 – 2030.,* као и националном нивоу у оквиру дефинисане јавне политике у области запошљавања, у оквиру *Стратегија запошљавања у Републици Србији 2021 - 2026.* Регионални документ развојног планирања, План развоја АПВ 2023-2030., у оквиру првог приоритетног циља развојног правца ”Војводина, место високог животног стандарда”, дефинише мере на којима се базира и политика запошљавања и развоја привредног амбијента. Реч је о **све четири мере у оквиру приоритетног циља 1 Плана развоја АПВ**, на које се наслања Програм запошљавања општине Кула. Стратегија запошљавања у Републици Србији даје шири оквир за креирање локалне политике у овој области, а усмерава пре свега на јачање локалне политике запошљавања, спровођење мера активне политике запошљавања и креирање нових мера, интегрисање корисника услуга социјалне заштите на тржиште рада и др., што је у потпуности подржано кроз мере општине Кула у оквиру овог Програма.

[1] „Службени гласник РС“, број 36/09, 88/2010, 38/15, 113/17 i 49/2021
[2] „Службени гласник РС”, бр. 30/2018.

3. Методолошки приступ изради

Општина Кула је 2022. године усвојила План развоја општине Кула 2022-2028. и у оквиру истог дефинисан је приоритетни циљ који се односи на унапређење привредног амбијента са створеним условима на повећање запослености и плата, са неколико кључних показатеља који ће се пратити, а то су: просечне зараде, незапослена лица без квалификација, незапослени млади и стопа незапослености.

Према Закону о планском систему, „програм је документ јавне политике, ужег обухвата од стратегије који, по правилу, разрађује посебан циљ стратегије или неког другог планског документа у складу са којим се доноси Програм представља групу независних али тесно повезаних мера и/или сродних (компатибилних) пројеката, којима се управља и координира како би се остварили циљеви који се не могу остварити управљањем сваким од елемената програма појединачно, односно независно". Програм запошљавања општине Кула са акционим планом детаљно разрађује претходно споменути приоритетни циљ из Плана развоја, који има и прецизно дефинисане индикаторе, а који није детаљно разрађен кроз наведени документ развојног планирања.Форма и садржина Програма у потпуности је у складу са чланом 56. Уредбе о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика ("Службени гласник РС", број 8 од 8. фебруара 2019. године)

Програм запошљавања општине Кула 2024-2026. је документ јавне политике, израђен у складу са стратешким и законодавним оквиром, као и системски дефинисаним методолошким основама. Методологија израде Програма базирана је на консултативном процесу, кроз радионице и јавне консултације са кључним локалним актерима из области. Подаци и информације прикупљани су кроз деск анализу доступних извештаја и документације, као и кроз разговоре са актерима. Резултат ове фазе је израђен преглед и анализа стања у области запошљавања, са СВОТ матрицом.

Након дефинисане визије од стране учесника у процесу, приступило се разради посебних циљева, на бази дефинисаног приоритетног циља у Плану развоја Општине 2022-2028., а затим и дефинисању мера и активности, водећи рачуна о закључцима претходно израђене анализе. Мере које су дефинисане у оквиру приоритетног циља 10 у Плану развоја општине Кула 2022-2028., су:

- Инфраструктурно опремање слободне радне зоне и
- Вођење активне политике запошљавања и пружање подршке субјектима на тржишту.

Наведене мере дефинисане Планом развоја, Програм запошљавања детаљније разрађује, уводећи и нове мере, као што је подршка социјалном предузетништву. Ова мера није дефинисана Планом развоја, али даје допринос достизању индикатора приоритетног циља Плана развоја, а подржана је и мером Плана развоја АПВ (усвојен након усвајања Плана развоја општине Кула).

У складу са претходно наведеним, кораци израде Програма запошљавања општине Кула 2024-2026. били су:

- Припремне активности;
- Именовање радне групе за планирање и израду *Програмазапошљавања Општине Кула 2024-2026.*решењем председника Општине
- Анализа стања у области запошљавања (деск анализа, састанци, радионице);
- Израда прегледа и анализе стања у области запошљавања са СВОТ анализом;
- Дефинисање визије (радионице, јавне консултације);
- Дефинисање посебних циљева (радионице, јавне консултације);
- Дефинисање мера и активности (радионице, јавне консултације);
- Јавна расправа;
- Усвајање документа.

Процес израде је подразумевао *партиципативно учешће* у оквиру организованих радионицавођених од стране ангажованих консултаната. Осим примене „фокус групе“ као методе консултација, организовани су и додатни „online“састанци којима се употпунио комуникациони процес и координација активности.Приликом израде, водило се рачуна о методологији, обавезним елементима и структури документа, који су дефинисани Законом о планском систему.

4. Институционални механизми у области запошљавања у општини Кула

Институционални механизам за планирање и спровођење јавне политике у области запошљавања, на територији општине Кула чине: **Скупштина општине Кула, Општинско веће, Локални савет за запошљавање и Локални савет за привреду**.

Локални савет за запошљавање је саветодавни орган основан са циљем да прати економску и друштвену ситуацију на локалном нивоу, иницира мере, даје мишљења и препоруке надлежним органима општине Кула у вези са доношењем програма активне политике запошљавања, организовањем јавних радова и радним ангажовањем незапослених лица, додатним образовањем и обуком незапослених лица и другим питањима од интереса за запошљавање.

Општина Кула има успостављену организациону јединицу, Одељење за финансије и привреду, које обавља послове привреде и предузетништва из надлежности локалне самоуправе, као и издвојену Канцеларију за локално-економски развој која обавља највећи део активности из области подршке економском развоју и мера активне политике запошљавања. То су, пре свега, активности промоције Општине за улагање и живот, писање и имплементација пројеката из области локално-економског развоја, стратешко планирање, комуникација са потенцијалним инвеститорима, сарадња са приватним, јавним и невладиним сектором, подршка МСП сектору и сл. Како у оквиру организационе структуре нема одељења задуженог за пољопривреду, већ само Одсек за пољопривреду који врши надзор над пословима заштите и уређења пољопривредног земљишта у

надлежности општине, прикупља податке из области пољопривреде и учествује у изради програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта у државној својини.

Општина Кула је општина чији се развој примарно заснива на пољопривредним активностима, неке активности су такође предате Канцеларији за локално економски развој. У том делу, Канцеларија обавља активности сарадње са регистрованим пољопривредним газдинствима – информисање пољопривредника и удружења пољопривредника о могућностима коришћења регионалних, националних и међународних фондова за добијање кредита и субвенција, помоћ у припреми докуменатације приликом конкурисања, едукација, помоћ при повезивању и умрежавању.

5. Ex-post анализа претходно важећег документа јавне политике у области запошљавања

Документ јавне политике који је у претходном периоду (усвајање годишње) покривао област запошљавања био је Локални акциони план запшљавања, пружао је оквир управљања овом облашћу политике. У том смислу, и у оквиру плана, кључни елементи политике запошљавања, усмерене ка повећању запослености, били су: подршка страним директним инвестицијама, подршка предузетништву и унапређење финансијских подстицаја са циљем повећања вредности самог рада. Таква политика имала је за циљ стабилност раста запослености, повећање продуктивности, спречавање искључености са тржишта рада, отварање нових радних места, веће улагање у људски капитал и подстицање социјалне инклузије на тржишту рада.

Циљеви политике запошљавања на територији општине Кула су у претходном периоду били:

- Отварање нових радних места и подстицање предузетништва и самозапошљавања;
- Повећање запослености;
- Повећање нивоа образовања незапослених;
- Социјална инклузија;
- Успостављање стабилног и одрживог тренда раста запослености;
- Подршка и помоћ незапосленим лицима у активном тражењу посла;
- Укључивање незапослених лица у програме додатног образовања и обуке;
- Подстицање запошљавања младих;
- Подстицање запошљавања жена;
- Подстицаји послодавцима да запошљавају незапослена лица;
- Унапређење система образовања и обука и усклађивање са потребама тржишта рада;
- Подршка равноправности полова у погледу запошљавања и зарада;
- Подстицање запошљавања теже запошљивих категорија;
- Борба против дискриминације посебно угрожених категорија приликом запошљавања;

- Промоција и организовање јавних радова;
- Активан приступ општине у области запошљавања;
- Спровођење мера из Акционог плана и јачање улоге Савета за запошљавање и
- Проширивање сарадње са Националном службом за запошљавање и осталим локалним актерима за запошљавање.

Општина Кула је активно радила на реализацији претходног документа јавне политике у овој области, Локалног акционог плана запошљавања и остваривању циљева политике запошљавања. У том смислу, реализоване су следеће мере и пројекти:

Слика 1. Преглед реализоваиих мера ЛАП за запошљавања у ранијим годинма

Степен остварености индикатора није мерен, због чињенице да показатељи на нивоу мера у оквиру Локалног акционог плана нису методолошки постављани на начин унифицираности, да је било могуће пратити кроз финансијску реализацију и промену базних показатеља. Нова методологија ће омогућити овакву врсту мерења учинка.

6. Профил општине Кула

Географски положај

Општина Кула се налази у Западнобачком округу Аутономне Покрајине Војводине. Површина општине Кула је 481 км². Према попису из 2022. године на територији општина Кула живи 35.592 становника.

Табела 1. Основни подаци општина Кула

Површина (у km²)	481
Број становника према Попису 2011.	43.101
Број становника према Попису 2022.	35.592

Извор података: Републички завод за статистику

Општину Кула чини шест катастарских општина: Кула, Црвенка, Сивац, Руски Крстур, Крушчић и Липар. Општина Кула се налази на плодној Војвођанској равници, на раскрсници између Новог Сада, Сомбора и Суботице и граничи се са општинама: Врбас, Оџаци, Сомбор, Бачка Топола и Мали Иђош. Становништво је насељено у 7 насеља (Кула, Црвенка, Руски Крстур, Липар, Крушчић, Сивац и Нова Црвенка).

Саобраћајна повезаност и близина већих тржишта

За развој привреде општине Кула веома је значајан повољан географски положај и близина великих тржишта, као што су Нови Сад (58 км), Суботица (58,4 км) и Београд (130 км).

Простором општине пролази државни пут Ib реда правцем: државна граница са Мађарском (гранични прелаз Бачки Брег) – Бездан – Сомбор – Кула – Врбас – Србобран – Бечеј – Нови Бечеј – Кикинда – државна граница са Румунијом (гранични прелаз Наково). Као и путеви IIа реда, пут 108: Бачка Топола – Кула – Деспотово – Силбаш – Бачка Паланка – државна граница са Хрватском (гранични прелаз Бачка Паланка), затим пут 110: Кула – Оџаци.

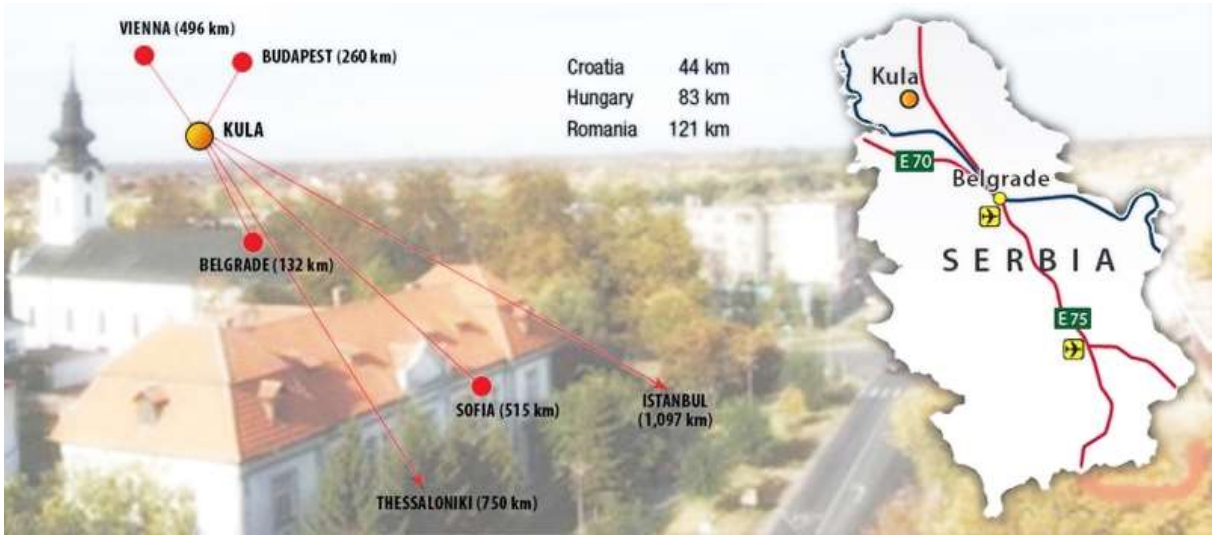

Слика 2. Удаљеност општине Кула од урбаних центара

Гранични прелази Србија-Мађарска - најпрометнији и најближи прелази су: Бачки Брег (СРБ) – Hercegszántó (HUN) 66 км и Хоргош (СРБ) – Röszke (HUN) 83 км – Келебија (СРБ) – Tompa (HUN) 68 км.

Гранични прелаз Србија-Хрватска – Богојево (Срб) – Ердут (CRO) 44 км.

Удаљеност од међународне железничке мреже (Будимпешта-Суботица-Врбас-Нови Сад-Београд-Ниш-Атина) је 11 км, удаљеност од ауто пута Е-75 је 18 км, док је удаљеност од аеродрома ”Никола Тесла” Београд 130 км.

Кроз општину Кула протиче Велики Бачки Канал, који представља велики потенцијал за развој водног саобраћаја. Предуслов свега тога је реализација пројекта пречишћавања и ревитализације Великог Бачког Канала.

Образовање

На територији општине Кула постоје четири средње школе:

Слика 3. Средње школе на територији општине Кула

Наведене школе, за потребе тржиште рада, школују следеће профиле: електротехничар рачунара, електротехничар енергетике, електротехничар информационих технологија, заваривач, машински техничар за компјутерско конструисање, аутомеханичар, економски техничар, комерцијалиста, кувар, трговац, посластичар,пољопривредни техничар, прехрамбени техничар, техничар хортикултуре,мушки и женски фризер, возач моторних возила, општи смер гимназије на српском и русинском језику и туристички техничар. Средња техничка школа у Кули увелаје и нови смер техничар обновљивих извора енергије, што је представљао први овакав смер у средњим школама у Републици Србији.

Основни развојни ресурси и привредни потенцијали подручја

Један од најважнијих ресурса општине Кула је пољопривредно земљиште,затим вода и клима, а пољопривреда се сматра најважнијом привредном активношћу. Пољопривреда је посебно значајна због свог великог утицаја и на друге секторе, пре свега на сектор који запошљава изузетно велики број људи, а реч је прехрамбеној индустрији.

Најважније привредне гране са развојним потенцијалом и утицајем на подручје су свакако: *пољопривреда, прехрамбена индустрија и текстилна индустрија.*

Када је о индустрији реч, за прехрамбену индустрију се може рећи да представља најзначајнију привредну грану, узимајући у обзир број фабрика и број људи који се у њима запошљава, и то сектору прераде пољопривредних производа.
У ранијем периоду, основу развоја, поред прехрамбене индустрије, чинили су свакако текстилна, металопрерађивачка, дрвна и индустрија коже.

Када је реч о основним развојним ресурсима општине Кула, важно је узети у обзир локалне специфичности и потребе. Кула и околна подручја позната су по плодном земљишту. Пољопривреда може бити кључни сектор за општину, пружајући ресурсе за прехрамбену индустрију и извоз пољопривредних производа.Велики део становништва у општини Кула може бити ангажован у пољопривреди. Образовање и обука руралног становништва могу побољшати продуктивност и омогућити диверсификацију руралне економије.Идентификација и подршка кључним привредним секторима, попут прехрамбене индустрије, могу стимулисати локални економски развој. Развој малих и средњих предузећа такође може бити кључан за стварање радних места.

Туристички потенцијал у општини Кула може бити значајан ресурс. Развој туристичке инфраструктуре, промоција локалних атракција и догађаја могу привући посетиоце и допринети економији. Општина Кула има богату културну баштину, њен развој и промоција могу привући туристе и подржати локалну економију.

Изградњом брзог пута, који ће повезивати на једној страни гранични прелаз са Републиком Мађарском, а на другој страни гранични прелаз са Румунијом, а који ће пролазити у близини насељених места општине Кула, као што су Кула, Црвенка, Сивац, позитивно ће утицати на привлачност локација зона. Чињеница да ће се наведени пут налазити се на удаљености од 2км од индустријске зоне „Блок 66“у Кули, утицаће да порасте конкурентност индустријске зоне, и других локација на територији општине.

7. Опис постојећег стања у области запошљавањана територији општинеКула

7.1. Подршка запошљавању из локалног буџета

Општина Кула је у претходном периоду највише средства издвајала за следеће мере активне политике запошљавања: *јавни радови, стручна пракса, самозапошљавање и за оснаживање удружења која се баве развојем предузетништва, пољопривреде и руралног развоја.*

Укупна издвојена средства за посматрани период (2019-2023.) за подршку запошљавања обезбеђена су Одлуком о буџету општине Кула и искоришћена су у веома високом проценту (више од 90%), што доводи до закључка да су спроведене мере адекватно планиране.

Табела 2. Буџетски расходи за мере и пројекте у области запошљавања (% укупног извршења буџета) општине Кула

	2019	2020	2021	2022	2023
Укупна издвајања у РСД	12.362.603,60	13.500.000,00	15.238.309,50	15.285.000,00	16.059.000,00
% издвајања од укупног извршења буџета	0.83%	0.98%	1.01%	0.67%	0.60%

Извор података: Завршни рачуни Општине Кула (2019-2022), Одлука о буџету Општине Кула за 2023. годину

Општина Кула поједине мере активне политике запошљавања (јавни радови, стручна пракса и самозапошљавање) реализује у сарадњи са Националном службом за запошљавање, потписивањем споразума о пословно-техничкој сарадњи.

Додела средстава врши се на основу јавних позива и конкурса које расписује Општинска управа у складу са Законом о запошљавању и на основу Локалног акционог плана запошљавања општине Кула.

Канцеларија за локални економски развој општине Кула прати и извештава о свим спроведеним мерама активне политике запошљавања у општини Кула. Реализација спроведених мера и резултата презентују се члановима Савета за запошљавање и члановима Савета за привреду. Такође извештаји о реализацији мера ЛАП-а запошљавања објављују се на сајту општине Кула.

Повећање броја запослених мери се кроз број новозапослених кроз реализацију мера активне политике запошљавања, као и кроз број новооснованих предузетничких радњи. Корисници ових средстава су углавном незапослена лица са евиденције НСЗ.

Посматрано кроз извештаје о учинку у претходне три године, за које су ови извештаји јавно објављени, подршка запошљавању из локалног буџета, реализована је кроз подршку следећих мера и пројеката:

Јавни радови

Јавни радови од интереса за локалну самоуправу су мера активне политике запошљавања која се организује у циљу постизања запошљавања и побољшања материјалног положаја незапослених лица, која се налазе на евиденцији Националне службе за запошљавање.

Циљ је запошљавање теже запошљивих категорија, као и лица у стању социјалне потребе, очување и унапређење радних способности незапослених.

Подршка при самозапошљавању

Подршка самозапошљавању обухвата стручну помоћ и средства у виду субвенције за самозапошљавање.

Стручна помоћ коју може да оствари незапослени који се самозапошљава састоји се од информативних и саветодавних услуга, обуке за развој предузетништва, као и подршке у првој години пословања која се реализује кроз менторинг програм и специјалистичке обуке у НСЗ. Средства за самозапошљавање одобравају се незапосленом лицу у виду субвенције, у једнократном износу.

Стручна пракса - оспособљавање лица за самосталан рад у струци

Подстицање радног ангажовања незапослених људи за самосталан рад у струци – стручна пракса, намењено је за послодавце који припадају јавном сектору-јавна предузећа чије је седиште на територији локалне самоуправе, јединица локалне самоуправе, установе културе и приватном сектору. Тиме се лицима, који су први пут ангажовани, омогућава да стекну искуство у оквиру свог занимања.

Оснаживање удружења (предузетништво, пољопривреда и рурални развој)

Интерактивни и афирмативни однос у остваривању програмских циљева и основних потреба предузетника и самих удружења у функцији је подстицања даљег развоја и унапређења предузетништва у целини, уз конкретне повољности у погледу презентације производа и услуге, као и удружења којима је циљ рурални развој локалне средине.

Циљ ове мере је побољшање привредног амбијента и повећање запослености, задржавање младих у руралној средини, развој пољопривреде и предузетништва.

Пројекти за повећање могућности запошљавања

Намена ове мере је аплицирање на Јавне позиве и конкурсе код других донатора који финансирају запошљавање (Републички и покрајински фондови и фондови Европске уније), од стране Општинске управе.

Циљ ове мере је смањити број незапослених лица кроз обезбеђивања средстава за имплементацију предлога пројеката.

7.2. Организације и установе у области запошљавања на територији Општине

Национална служба за запошљавање(у даљем тексту: НЗС) је модеран јавни сервис који пружа услуге незапосленим лицима и послодавцима у општини Кула. Циљ НЗС је да што успешније повеже незапослена лица и послодавце, да пружи помоћ при проналажењу посла, а поред тога има и саветодавана улогу. Сваке године национална служба пружа све квалитетније услуге и постаје носилац готово свих мера и активности у области запошљавања. Поред НСЗ – Филијала Кула, која је носилац политике запошљавања на територији општине, 30.12.2008. године Одлуком Скупштине општине Кула основан је *Савет за запошљавање општине Кула*, као саветодавно тело, које оснивачу даје мишљења и препоруке у вези питања од интереса за унапређење запошљавања и то: плановима запошљавања, програмима и мерама активне политике запошљавања, прописима из области запошљавања и другим питањима у области запошљавања. Општинско веће је на седници одржаној 20. маја 2022.године донело ново Решење о именовању чланова Савета за запошљавање општине Кула.

Општина Кула настоји да унапреди и повећа капацитете удружења која се баве развојем предузетништва, пољопривреде и руралног развоја. Из тог разлога општина Кула је у претходним годинама издвајала значајна средства за њихово функционисање.

На територији општине Кула активна су три удружења која се баве питањима локално-економског развоја и запошљавањем, а то су:

- **Опште удружење предузетника Кула**, које потенцијалним корисницима пружају саветодавне и консултантске услуге, али и техничку помоћ израде бизнис планова и различите документације.
- Удружење занатлија и приватних предузетника **”Занатлија”,** Руски Крстур.
- **Локална акциона група “Срце Бачке”** Кула, која такође потенцијалним корисницима пружа стручне и саветодавне услуге и техничку помоћ при изради бизнис планова, информише становништво о отвореним конкурсима и јавним позивима које расписују државни, покрајински и општински органи, организације, и међународне организације и самостално или у сарадњи са другим организацијама спроводи пројекте у циљу локалног економског развоја и запошљавања становништва.

7.3. Тржиште рада

Незапосленост

Просечан број лица на евиденцији НСЗ службе Кула за октобар 2023.је 2.198 лица, од тога 1.080 су жене. Наведени подаци показују да се број лица на евиденцији смањује из године у годину, делом због запошљавања и сарадње општине Кула и Националне службе за запошљавање и спровођењем мера активне политике запошљавања, а делом и због одлива становништва и миграција према већим градовима. Тренд миграције становништва је изражен последњих деценија, млађа популација становништва претежно се сели у веће градове. Последњих година велики број људи одлази у иностранство на привремени рад.

Табела 3. Кретање незапослености у општини Кула у последњих 5 година:

	2019	2020	2021	2022	2023
Укупно лица	2976	2847	2624	2373	2198
Жене	1466	1408	1277	1151	1080

Извор: Национална служба за запошљавање

Табела 4. Незапослена лица према степену стручне спреме и полу (општина Кула -октобар 2023. године)

Степен стручне спреме	Општина Кула
I	525 (жене 266)
II	111 (жене 42)
III	599 (жене 239)
IV	754 (жене 418)
V	9 (жене 2)
VI-1	43 (жене 23)
VI-2	31 (жене 16)
VII-1	125 (жене 73)
VII-2	1 (жене 1)
VIII	0 (жене 0)
Укупно:	**2198 (жене 1080)**

Извор: Национална служба за запошљавање

Табела 5. Број незапослених лица (Западнобачки округ- октобар 2023):

	Незапослена лица				Повећање			
	Децембар 2022		Октобар 2023		број лица		%	
	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Жене
СОМБОР	4684	2244	4319	1991	-365	-253	-7,79	-11,27
АПАТИН	2276	1118	2069	1029	-207	-89	-9,09	-7,96
ОЏАЦИ	1661	775	1349	612	-312	-163	-18,78	-21,03
КУЛА	2373	1151	2198	1080	-175	-71	-7,37	-6,17
ОКРУГ	10994	5288	9935	4712	-1059	-576	-9,63	-10,89

Извор: Национална служба за запошљавање

Табела 6. Старосна и полна структура незапослених лица у периоду од 2019. до октобра 2023.године

Општина Кула						
старосна доб незапослених лица		**2019.**	**2020.**	**2021.**	**2022.**	**2023.**
15-19	укупно	98	115	103	87	115
	жене	46	47	37	39	56
20-24	укупно	189	183	180	152	152
	жене	82	88	85	75	76
25-29	укупно	242	240	201	158	154
	жене	128	130	100	71	74
30-34	укупно	307	258	204	183	174
	жене	166	136	118	90	93
35-39	укупно	299	280	248	236	200
	жене	155	148	135	130	109
40-44	укупно	308	287	247	229	194
	жене	166	151	124	112	97
45-49	укупно	387	355	324	273	232
	жене	198	188	171	146	128
50-54	укупно	426	411	365	335	290
	жене	227	204	184	177	144
55-59	укупно	434	414	416	370	351
	жене	208	205	198	183	170
60-64	укупно	285	305	336	350	335
	жене	89	112	125	128	133
65 и више						1
УКУПАН БРОЈ НЕЗАПОСЛЕНИХ ЛИЦА	укупно	2975	2847	2624	2373	2198
	жене	1465	1409	1277	1151	1080

Извор: Национална служба за запошљавање

Запосленост и зараде

Просечна бруто зарада у општини Кула (август 2023. године) са порезима и доприносима износила је 96.214,00 динара (Република Србија 118.918,00динара и АП Војводина 112.387,00 динара), док је зарада без пореза и доприноса, нето зарада, износила 69.575,00динара (Република Србија 86.112,00 динара и АП Војводина 81.239,00 динара).
Извор података: Републички завод за статистику.

Највећи број запослених на територији општине Кула је у **прерађивачкој индустрији**, затим у сектору трговине на велико и мало и поправци моторних возила, затим у образовању и у пољопривреди, шумарству и рибарству.

Табела 7. Број запослених на територији општине Кула (по годинама)

	2020	2021	2022	2023
Број запослених	10.710	10.999	11.094	11.168

Извор: Агенција за привредне регистре – АПР

Табела 8. Број правних лица на територији општине Кула (по годинама)

	2020	2021	2022	2023
Број привредних друштава	455	450	455	455
Број предузетника	1169	1213	1300	1392
Број удружења	315	319	326	330
Број спортских клубова	/	/	/	108

Извор: Агенција за привредне регистре – АПР
**Последње ажурно стање се односи на период 01.01 - 30.06.2023. године.*

Изражен је раст броја активних предузетника кроз године, као и раст броја новооснованих. Број брисаних/угашених показује осцилације кроз године, уз тренд стагнације.

Дијаграм 1. Број привредних друштава и предузетника по годинама:

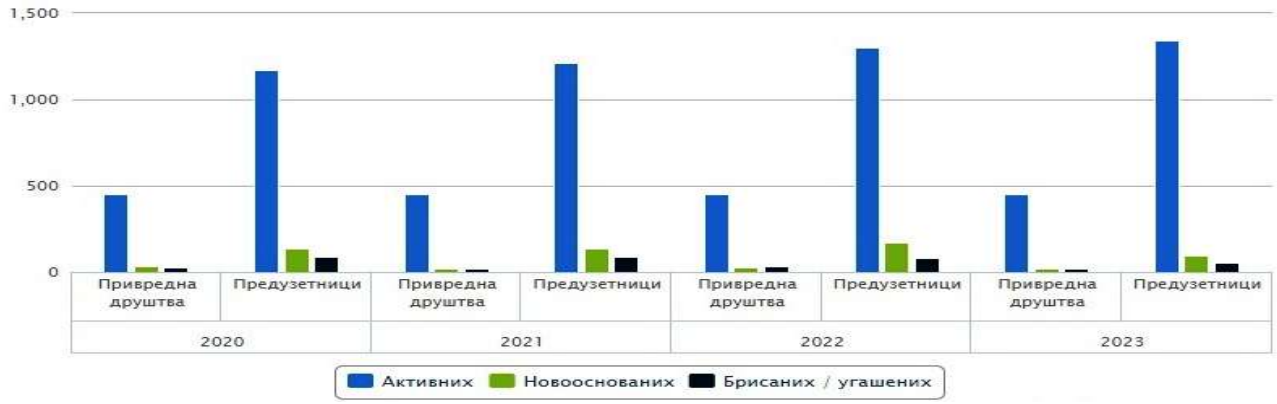

Извор: Агенција за привредне регистре – АПР

Осетљиве групе незапослених (теже запошљиве категорије)

У оквиру појединих мера активне политике запошљавања дефинисане су категорије теже запошљивих лица која се укључују у меру. Приоритет за укључивање имају незапослена лица из категорија приказаних на следећој слици.

Слика 4. Категорије незапослених лица у оквиру мере активне политике запошљавања

Поред наведених ризичних група посебна пажња ће бити посвећена и следећим групама:

Слика 5. Друге категорије теже запошљивих лица

Посебан приоритет за укључивање у мере активне политике запошљавања имају лица која се суочавају са више фактора отежане запошљивости, односно, која припадају у две или више претходно наведених категорија теже запошљивих лица.

У мере активне политике запошљавања подједнако ће се укључивати незапослени мушкарци и жене, ради подстицања једнаких могућности за њихово запошљавање.

7.4. Привредни развој

Општина Кула припада II групи развијености (80% -100% републичког просека[3]).Најважније привредне гране са развојним потенцијалом и утицајем на подручје су свакако: **пољопривреда, прехрамбена индустрија и текстилна индустрија.**

Када је о индустрији реч, за прехрамбену индустрију се може рећи да представља најзначајнију привредну грану, узимајући у обзир број фабрика и број људи који се у њима запошљава, и то сектору **прераде пољопривредних производа.**

На основу примарне пољопривредне производње, као основне сировине на подручју општине Кула, развили су се веома значајни капацитети прехрамбене индустрије. У прехрамбеној индустрији производња финалних производа је ниска, изузев Фабрике кекса "Јафа", остали привредни субјекти производе полупроизводе (шећер, брашно).

Од природних ресурса, изузев пољопривредног земљишта, треба издвојити велики потенцијал термалних вода на територији насељеног места Кула. Термална вода се до сада није значајније користила. Минерална вода се флашира у оквиру компаније Родић ("Аква бела"). Знатан број становника запослен је у оквиру мале привреде.

Социјално предузетништво на територији општине Кула

Социјално предузетништво представља релативно нову форму пословања, које може да се односи на све правне форме пословних субјеката – задруге, удружења грађана, фондације, предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом, пословни инкубатори, развојне агенције, друштва са ограниченом одговорношћу (д.о.о) и др.

Социјално предузетништво је пословање са идејом да се путем улагања профита насталог путем продаје производа или услуга испуни јасна друштвена мисија. То значи да зарађена средства не служе увећању имовине појединаца, већ се улажу у сврхе као што су

[3]Разврставање региона врши се на основу вредности бруто-домаћег производа по глави становника у региону у односу на републички просек, за референтни период (Уредба о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2014

запошљавање људи који теже долазе до посла, социјалне и здравствене услуге, образовање, заштита животне средине, културне активности у заједници итд. Социјално предузетништво се бави препознавањем и решавањем друштвених проблема као што су искљученост, сиромаштво, незапосленост и др. уз примену иновативних метода и стратегија.

На територији општине Кула послују два социјална предузећа:

- TH – INK СОЛИДАРНЕ ЕКОНОМИЈЕ ДОО за производњу папирне галантерије Кула и
- „Из срца Бачке“ ДОО Кула

Социјално предузеће ***ТХ ИНК*** основано је током 2022. године у оквиру пројекта Општине Кула са циљем унапређења запошљивости особа са инвалидитетом. Оснивач предузећа је Удружење МНРО „Плава птица“ Кула, и исто је регистровано у складу са Законом о социјалном предузетништву.
Предузеће ради и има двоструку социјалну улогу јер запошљава искључиво жене са инвалидитетом, а сав вишак вредности се уплаћује Удружењу „Плава птица“ за реализацију програма социјалне заштите. Тренутно запошљава 5 особа са инвалидитетом.
Предузеће се бави производњом папирне галантерије односно папирних убруса и тоалет папира, као и производњом уникатних грнчарских и текстилних производа који су погодни за употребу у домаћинству или корпоративне поклоне.
Производни програм обухвата:

- Трослојни тоалет папир у ролни
- Кухињске убрусе у ролни
- Кухињски текстил –крпе и кецеље
- Украсне и употребне производе од глине и гипса (саксије, вазне, чиније, слике, празничне декорације)

Укупни промет у првих 6 месеци 2023. године је износио 538.438,00 динара (у циљу праћења индикатора, посматраће се годишњи промет, који у овом моменту није доступан).
Удружење за помоћ МНРО “Плава птица“ је организовано као невладина нестраначка хуманитарна и непрофитна организација која ради на пружању услуга социјалне заштите и подршке особама са тешкоћама у менталном развоју.
Друштво за помоћ ментално недовољно развијеним особама Општине Кула је основано 1996.године као удружење грађана које окупља родитеље, децу и стручњаке који се баве децом са сметњама у развоју.

Социјално предузеће „***Из срца Бачке“ ДОО*** формирано је од стране ЛАГ Срце Бачке у марту 2023. и убрзо након тога је регистровано са статусом социјалног предузетништва у АПР-у.
Средства за почетак рада и почетно финансирање су обезбеђена кроз пројекат: "Повећање прихода од продаје добара и услуга малих локалних произвођача кроз развој ланаца дистрибуције производа" који је финансирала Општина Кула.

За кратко време обезбеђен је и адаптиран простор за рад у Новом Саду на атрактивној локацији, а више од 30 произвођача из локалне средине укључено је у сам пројекат. Такође поред локалних произвођача у продајни центар укључени су и мали произвођачи из других делова Србије како би се додатно употпунио асортиман производа. Тренутно је уклучено 40 малих произвођача са асортиманом од 300 производа. Постигнута је дистрибуција производа у регион Западне Србије и на неколико локација у Новом Саду, а план је да се производи пласирају и путем он-лине продаје и да се на територији града Новог Сада врши достава по поруџбини.
Предузеће сваки месец постиже већу продају од претходног тако да тренутни пазари у току једног месеца износе до 300.000,00 динара, што у овом моменту представља довољан износ за покривање зарада запослених и дела режијских трошкова.
У наредном период, планирају се већа улагања у маркетинг и промоцију како би исто било видљивије и постизало значајнији пословни успех.

ЛАГ „Срце Бачке“ формирана је 2017. године на иницијативу представника јавног, приватног и цивилног сектора уз подршку општине Кула и КЛЕР у циљу унапређења квалитета живота локалног становништва. За 6 година постојања ЛАГ је окупио више од 50 представника удружења предузетника, занатлија, креативаца, представника органа и организација јавне управе. Активно ради на промоцији привредног и друштвеног живота општине Кула кроз учествовање у реализацији и самосталној реализацији туристичких манифестација и привредних и других дешавања. Активно помаже у писању предлога пројеката за своје чланове, помоћ у изради бизнис планова за почетнике у бизнису, маркетингу и пласману локалних производа и ручних радиности. ЛАГ је основао једно од првих социјалних предузећа у Србији и један је од оснивача Мреже Лагова Србије-Националне Лидер организације у Србији чије је седиште у Кули. Уз помоћ ЛАГ-а малим произвођачима са територије општине Кула обезбеђен је пласман робе у друге средине, учешће на домаћим и међународним сајмовима и манифестацијама, декларисање роба, промоција и онлајн продаја (Е-пијаца). ЛАГ је добитник награде за најуспешније удружење у агробизнису у 2023. години од стране Новосадског пољопривредног сајма.

7.5. Пословна инфраструктура на подручју општине Кула

Подаци о индустријским зонама

Општина Кула поседује неколико индустријских зона у различитим деловима општине, у близини скоро сваког од насељених места. Инфраструктурно најопремљенија је индустријска зона под именом Блок 66, која се налази на излазу из Куле према Врбасу, уз државни пут Iб реда број 15, на удаљености 2 километра од центра Куле и 2 километра од уласка у Врбас. Укупна површина свих парцела које припадају зони је 38 ha и 4 ара.

Општина Кула је власник земљишта у индустријској зони, а предузеће за управљање зоном не постоји.

У индустријској зони Блок 66, 24,95 ха је у потпуности инфраструктурно опремљено, док за 10 ха израђују пројекти који ће омогућити аплицирање код виших нивоа власти за суфинансирање радова на инфраструктурном опремању. На наведеној заузетој површини (26,95 хектара – у употреби, продато или резервисано, 8 ха слободно) у тренутку израде анализе активне су следеће фабрике:

- Севеплант (производња садница воћа): 1,8 ха + 1,5 ха
- ЕуроИн (производња делова обуће): 1 ха
- Фиорано (текстилна индустрија): 2 ха

Затим, парцеле које су продате фирмама, али на истим још увек није почела градња:

- „Победа плус ДОО“ (Млин, прерада ратарских култура): 6ха + 3,45 ха
- „Дата статус доо“, (издаваштво и дистрибуција књига): 0,66 ха
- „Матошевић Агри“, (системи за наводњавање): 1 ха + 0,54ha
- „BFV доо“(прерада поврћа и производња парадајз пиреа): 3ха
- „Арес ДОО“ (трговина на велико и мало): 0,6ха
- GO SHOP RETAIL PARK WHITE DOO RUMA (тржни центар): 5ха

Док су резервисане парцеле (продате-резервисане парцеле, али још нису склопљени Уговори) од стране следећих фирми:

- Иностранa компанија - 3,4 ха

Слика 6-Индустријска зона Блок 66 у Кули (мапа):

Слика 7. Индустријска зона Блок 66 у Кули- II deo (мапа):

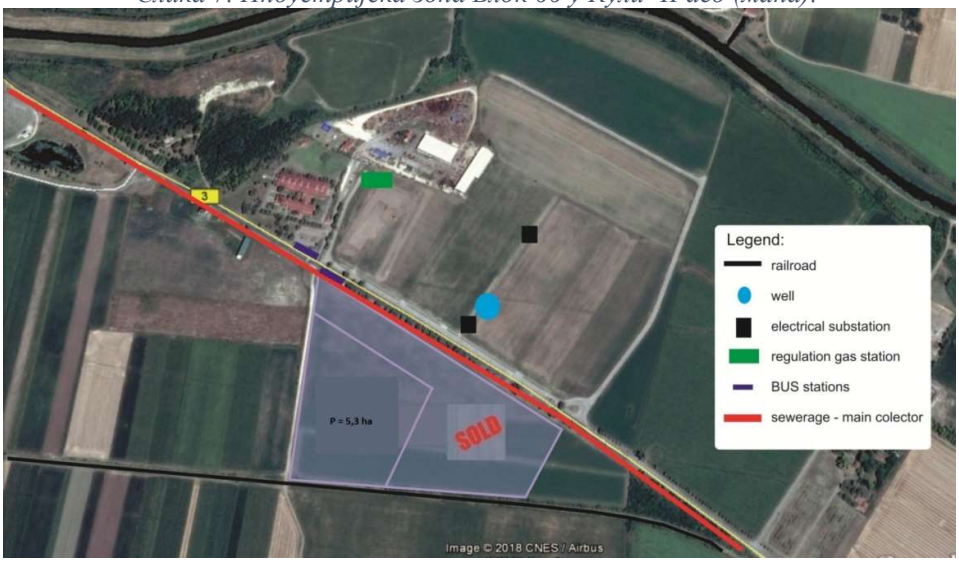

Послове на привлачењу домаћих и страних инвестиција у оквиру општинске управе Кула, обавља самостални стручни сарадник, запослен на пословима страних инвестиција и запослени у Канцеларији за локално економски развој. Особа која је ангажована на пословима страних инвестиција представља тип **„One Stop Shop“**за стране инвеститоре, како би исти имали комуникацију само са једном особом, која прикупља информације од осталих одељења унутар општинске управе и других јавних предузећа, државних институција. Информације се односе на финансијска, правна, техничка и грађевинска питања у вези потенцијалне инвестиције. Такође, запослени у КЛЕР-у, поред редовних активности на привлачењу инвеститора, пружају и услугу **„after care“** за нове инвеститоре, како би их упутили и помогли у решавању недоумица у оквиру њиховог пословања.

Слика 8 -Индустријска зона Блок 66 у Кули

7.6. Континуиране мере подршке запошљавању са постигнутим резултатима

Општина Кула одређени број мера већ активно спроводи, и у истим показује изузетне резултате. У току текуће године (2023.), у којој се дефинише програм запошљавања, општина Кула је спроводила следеће мере као подршка запошљавању и привредном амбијенту:

- Јавни радови,
- Подршка при самозапошљавању,
- Стручна пракса,
- Центар за компетенције у хортикултури – подршка локалном предузетништву у области хортикултуре (обуке),
- Предузетнички шалтер - Канцеларија за локални економски развој општине Кула – промоција, информације о предузетништву и потенцијалним изворима финансирања,
- Оснаживање удружења (предузетништво, пољопривреда и рурални развој),
- Подршка самозапошљавању и запошљавању жена и младих- Подршка женском предузетништву,
- Дуално образовање,
- Пројекти за повећање могућности запошљавања.

У протеклих 5 година општина Кула као једну од мера у Локалном акционом плану за запошљавање реализовала је и јавне радове, и наведена мера је показала највише резултата.

Програм подршке за самозапошљавање, у претходним годинама се такође показала као веома добра мера, а обухватала је стручну помоћ и средства у виду субвенције за самозапошљавање за незапослене у износу од 300.000,00 динара по кориснику ради оснивања радње, задруге, или другог облика предузетништва.

Програм стручне праксе је такође била учестала мера у Локалном акционом плану запошљавања општине Кула.

Табела 9. Број ангажованих и запослених лица кроз најучесталије мере активне политике запошљавања општине Кула у претходних 5 година, разврстаних по полу.

		2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Јавни радови	мушкарци	24	29	30	21	21
	жене	1	1	/	7	5
Самозапошљавање	мушкарци	11	4	3	6	5
	жене	16	6	7	7	8
Стручна пракса	мушкарци	/	/	/	4	3
	жене	/	4	5	8	4

Извор: Општинска управа Кула

Осим ових мера општина Кула је настојала из године у годину да побољша и повећа број мера које би довеле до повећања запошљавања и смањења незапослености. Тако се дошло да од 2018. године када је број мера био 3, у 2023. години постоји 10 мера активне политике запошљавања.

Резултате општине Кула у привлачењу средстава и из екстерних извора (домаћи и међународни донатори) показују и пројекти које је општина Кула спровела у претходним годинама. Неки од тих пројеката су:

- ***SEED програм***

Овај програм успешно се реализивао осам година за редом, до краја 2022. године. SEED програм је финансирала Аустријска развојна агенција и Volkshilfe Solidaritaet, а у општини Кула програм је спроводио Новосадаски хуманитарни центар. Главни циљ програма је подршка образовању и запошљавању теже запошљивих категорија – жена и младих. У првој фази *SEED* програма који је трајао од 2014-2016. године, бесповратна средства за започињање сопственог посла у области туризма, органске пољопривреде и бриге о старима је добило 7 лица са територије општине Кула, *SEED Step II* пројекат трајао је од 2017-2019. године и у њему је такође додељено 6 грантова, као и посебан грант за Средњу техничку школу Михајло Пупин из Куле, набављена је опрема за потребе новог смера-техничар обновљивих извора енергија.Опрема се користи за практичан рад. У 2020. години је започео *SEED Step III* програм подршке образовању и запошљавању, који је трајао до краја 2022. године, и обухватао је Подршку развоју предузетништва у општини Кула, са посебним освртом на теже запошљиве категорије.

- ***Иницијатива за инклузију***

Општина Кула спровела је у 2022. години пројекат Иницијатива за инклузију Фаза 3 - у оквиру програма Инклузија Рома и других маргинализованих група у Србији, који је финансиран од стране ГИЗ-а, Немачка техничка помоћ.
Циљ овог пројекта је био: Идентификација обука и подстицаји за запошљавање и самозапошљавање као и програм радног ангажовања оспособљавања око 40 особа за добијање посла на отвореном тржишту, и омогућено запошљавање и стварање прихода за најмање 30 представника Рома, особа са инвалидитетом и повратника.

- ***Активни инклузивни сервис Кула – АктИС***

Године 2021. започета је реализација пројекта „Активни инклузивни сервис Кула – АктИС“ који се финансиро из средстава Европске уније- Канцеларија Уједињених нација за пројектне услуге (УНОПС) у оквиру програма „Подршка ЕУ социјалном становању и активној инклузији’’. Главне активности на пројекту биле су стамбено збрињавање и економско оснаживање социјално угрожених категорија људи: деца која излазе из система хранитељских породица, особа са инвалидитеом, жена жртава насиља и сиромашних породица, 16 породица је стамбено и економски оснажено кроз овај пројекат. У августу 2023. године пројекат је успешно завршен.

7.7. Едукативне и промотивне активности локалне самоуправе у подршци запошљавању

Канцеларија за локални економски развој општине Кула пружа све неопходне информације предузетницима, привредницима и пољопривредним газдинствима о потенцијалним изворима финансирања, бесповратним средствима, расположивим кредитним линијама, конкурсима од стране покрајинских, републичких и међународних фондова и организација.

Канцеларија за локални економски развој предлаже неопходне мере за спровођење и утврђивање политике локалног економског и руралног развоја и предлаже мере за њено унапређење.

Општина Кула (Канцеларија за ЛЕР) у сарадњи са Локалном акционом групом „Срце Бачке“,у оквиру Центра за компетенције у хортикултури који служи као едукативни центар ће организовати обуке, саветовања и стручну подршку за локалне произвођаче поврћа, воћа, цвећа и меда, као и засве предузетнике и заинтересоване грађане. Општина Кула за ову активност издваја посебна средства за услуге у виду ангажовања стручних предавача и организовања предавања и радионицана релевантне теме из области предузетништва и хортикултуре.

Општина Кула увек настоји да повећа капацитета за запошљавање и самозапошљавање жена и младих, као посебно угрожених категорија на тржишту рада, кроз покретање сопственог посла, развој предузетништва, вештина и компетенција потребних на тржишту рада.

Циљ ове активности је системско унапређење предузетништва међу женама и младима, кроз промоцију и афирмацију предузетништва, директну подршку реализацији њихових предузетничких идеја, као и развој предузетничких способности и капацитета.

8. SWOT анализа

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Инфраструктурно опремљена индустријска зона у Кули • Усвојен План развоја општине Кула за период 2022-2028 година • Преко 44.000 ха обрадивог пољопривредногземљишта • Повољан географски положај • Основан Савет за запошљавање и Савет за привреду општине Кула • Средње стручне школе са атрактивним, тржишно орјентисаним програмима • Два социјална предузећа • Два удружења предузетника • Манифестациони туризам	• Неусклађено тржиште рада (понуде и тражње за радницима) • Миграције младих у развијеније средине • Недовољно удруживање пољопривредних произвођача • Недовољно развијена органска производња • Некатегорисани смештајни капацитети/нерегистровани • Недовољно развијена свест становништва о предностима потрошње локално произведених производа • Мали приход од продаје социјалних предузећа
ШАНСЕ	**ПРЕТЊЕ**
• Доступност разних фондова • Могућност пласмана производа на ЕУ тржишта • Сеоски, вински, верски, манифестациони, ловно-риболовни туризам • Ревитализација великог бачког канала • Јавно-приватна партнерства • Брендирање пољопривредних производа • Раст ИТ сектора • Заинтересованост страних улагача за улагање у аутомобилску индустрију • Рекреативни и туристички потенцијал великог бачког канала • Преквалификација незапослених према потребама послодаваца • Реализација пројекта брзе саобраћајнице (Осмех Војводине) • Иновативни приступи запошљавању и обуке. • Реконструкција железничке пруге Врбас-Сомбор • Партнерства с релевантним организацијама, послодавцима или образовним институцијама. • Прехрамбена индустрија • Удруживање малих произвођачаи излазак на шире тржиште у оквиру ЛАГ-а „Срце Бачке“	• Одлив младих • Недовољна мотивисаност и заинтересованост младих за бављење пољопривредом • Конкуренција других градова у привлачењу инвестиција • Снажна конкуренција произвођача из ЕУ • Конкуренција туристичке понуде већих градова у околини

9. Визија општине Кула у области запошљавања 2024-2026. године

Визија програма запошљавања општине Кула је да широким спектром својих услуга, појединцима омогући стицање нових знања, вештина и компетенција у запошљавању, а привреди доброг и стручног радника са високом продуктивношћу, а све са циљем што бољег економског развоја наше локалне заједнице.

Јачање капацитета постојећих привредних потенцијала у општини Кула како би се створили услови за нова радна места и нова запошљавања.

10. Циљеви и мере за реализацију Програма запошљавања општине Кула 2024-2026. (са акционим планом)

ОПШТИ ЦИЉ:У општини Кула је до 2028. године унапређен привредни амбијент са створеним условима за повећање запослености и плата за све, а посебно за младе

ПОСЕБАН ЦИЉ 1: Унапређење услова за нова запошљавања

Мера 1: Индустријска зона (Привлачење инвестиција)
Активност 1: Изградња и инфраструктурно опремање индустријске зоне Блок 66 Кула
Активност 2: Маркетинг и промоција индустријске зоне Блок 66 у Кули

Мера 2: Мере и средства активне политике запошљавања
Активност 1: Јавни радови
Активност 2: Подршка при самозапошљавању
Активност 3: Стручна пракса

ПОСЕБАН ЦИЉ 2: Унапређење амбијента за пословање активних привредних субјеката

Мера 1: Оснаживање постојећих социјалних предузећа и удружења
Активност 1: Маркетинг и промоција у циљу повећања продаје производа,
Активност 2: Подршка кроз припрему апликација за међународне донације,
Активност 3: Едукативни програми,
Активност 4: Подршка за умрежавање у циљу укључивања у малопродајне објекте,
Активност 5: Оснаживање удружења која се баве развојем предузетништва, пољопривредом и руралним развојем.

Мера 2: Подршка кроз информативно- едукативне програме ЈЛС
Активност 1: Стручна подршка и организација обука и радионица у области предузетништва, пољопривреде и руралног развоја
Активност 2: Промоција и информације о предузетништву и потенцијалним изворима финансирања
Активност 3: Дуално образовање

Мера 3: Субвенције привредним субјектима за набавку нових машина/опреме
Активност 1: Расписивање Јавног конкурса за привредне субјекте на територији општине Кула
Активност 2: Додела средстава привредним субјектима за набавку нових машина/опреме

ОПШТИ ЦИЉ: У општини Кула је до 2028. године унапређен привредни амбијент са створеним условима за повећање запослености и плата за све, а посебно за младе

Општина Кула је као средина одувек била препознатљива по вођењу активне политике привлачења инвестиција, са великим привредним потенцијалима за развој, нарочито у области индустрије и пољопривреде.

У четвртом кварталу 2022. године број запослених у Републици Србији износио је 2.888.700, а број незапослених 291.100. Стопа запослености за дати период износи 50,1 одсто, а стопа незапослености 9,2 одсто (Извор: Републички завод за статистику).

Стопа незапослености на територији општине Кула је у 2022. години износила 17,6 %, што је негде у просеку у поређењу са другим упоредивим општинама (Извор: Републички завод за статистику).

Према старосној структури, највише незапослених је међу старосном групом 45 до 64 година и износи 55%. Карактеристика незапослености у општини Кула је висок удео дугорочно незапослених лица (више од три године) од укупног броја незапослених који износи 34% (Извор: НСЗ).

Једна од установљених препрека за будуће развијање привредног амбијента у општини Кула и привлачење нових инвестиција јесте то што не постоји више слободног места у радној зони Блок 6б у Кули, која је потпуно инфраструктурно опремљена. Део зоне који је слободан, приводи се намени, стога суи опредељена значајна средства за такву инвестицију у 2024. години.

Сарадња и подршка коју Општина пружа предузетницима и привредницима на подручју општине је до сада била на задовољавајућем нивоу, али ће даљим развијањем привредног сектора бити неопходно обезбедити додатне мере подстицаја, помоћи и осталих видова подршке у делу едукације и саветовања. Оно што у том погледу свакако недостаје јесте „start up“ центар, који би као инкубатор за идеје и пословне подухвате младих, дао значајан допринос предузетничкој клими на подручју.

Директне инвестиције су важне за сваку локалну заједницу, па и за Кулу, јер уносе неопходна финансијска средства у локалну економију и нове менаџерске вештине, иновације и технологије, нова тржишта и нове пословне прилике за локална предузећа, а тиме и повећање запослености. Континуирано привлачење иностраних инвеститора представља значајан мотив за домаће улагаче, али и реалну шансу за запослење.Смањити стопу незапослености на територији општине Кула је један од главних приоритета који се жели постићи.[4]

[4]Назив, опис и показатељи општег циља преузети су из Плана развоја – приоритетни циљ 3, у складу са методологијом датом Законом о планском систему

Показатељ исхода 2022. (базни)	Показатељ исхода 2026. (циљани)
Просечне зараде без пореза и доприноса око 60.539,00 дин. (2022. РЗС)	Просечна зарада је 100.000,00дин. Извор верификације: РЗС – годишње статистике
Незапослена лица без квалификација (24.3%) Незапослени млади 15-29 (16,7%) Незапослени старији 45+ (56%) (2022. НСЗ)	Незапослена лица без квалификација (18%) Незапослени млади 15-29 (12%) Незапослени старији 45+ (35%) Извор верификације: НЗС

Показатељи дефинисани приоритетним циљем Плана развоја 2022-2028.

У оквиру Програма запошљавања општине Кула 2024-2026. дефинисана су 2 посебна циља која даље детаљније разрађују општи циљ, дефинисан и преузет из Плана развоја општине Кула 2022-2028. као највишег, дугорочног документа развојног планирања.
У наставку овог поглавља, дат је кратак преглед кључних мера/активности којима је планирано достизање постављених посебних циљева.

Табела 10. Веза са циљевима одрживог развоја

8 DOSTOJANSTVEN RAD I EKONOMSKI RAST	**Веза – ЦОР/Подциљеви Агенда 2030**
Циљ 8. Промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, и пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све	
Циљ 8.5. До 2028. постићи пуну и продуктивнузапосленост и достојанствен рад за све жене и мушкарце, укључујући и младе људе иособе са инвалидитетом, као и једнаку платуза рад једнаке могућности	
Циљ 8.6. До 2028. битно смањити удео младих који који нису запослени нити у процесу образовања или обуке	

ПОСЕБАН ЦИЉ 1: Унапређење услова за нова запошљавања

Опис циља:

Чланом 59. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености прописано је, да се програми и мере активне политике запошљавања финансирају из:

- Буџета Републике Србије;
- Средстава територијалне аутономије и локалне самоуправе;
- Поклона, донација, легата, кредита, камата и других средстава у складу са законом;
- Доприноса за случај незапослености;
- Других извора у складу са законом.

Основни циљ политике запошљавања општине Кула обухвата: реализацију програма на побољшању услова запошљавања и смањењу незапослености, развој предузетништва, ангажовању младих у циљу стицања практичних знања и вештина, као и решавање проблема запошљавања и спровођење програма подршке у циљу запошљавања теже запошљивих категорија лица.

Општина Кула је као средина одувек била препознатљива по вођењу активне политике привлачења инвестиција, са великим привредним потенцијалима за развој, нарочито у области индустрије и пољопривреде.

Проблеми који се појављују у области запошљавања на територији општине Кула су:

- Недостатак одређених кадрова (грађевинарство и слично),
- Неусаглашеност понуде и потражње радне снаге огледа се у чињеници да одређени број слободних радних места за којим постоји потреба послодаваца остаје непопуњен, а да са друге стране постоји велики број лица са занимањима за која не постоји потреба на тржишту рада, а такође радна места остају непопуњена због изразито слабе територијалне мобилности радне снаге,
- Вишак запослених је и даље велики проблем коме доприноси светска економска криза, јер послодавци због економских тешкоћа прибегавају смањењу броја запослених,
- Старосна структура запослених је неповољна јер је просечна старост незапосленог лица око 45 година, а томе доприносе и вишкови запослених, јер послодавци углавном старије раднике проглашавају технолошким вишком,
- Квалификациона структура незапослених лица, што подразумева реформу система образовања.

Дугорочни циљеви активне политике запошљавања тичу се успостављања ефикасности и одрживог тренда раста запослености.

Што се тиче средњорочних циљева активне политике запошљавања, општина Кула, усаглашава прописе који се доносе на локалном нивоу у области рада, запошљавања и социјалне политике са правним прописима Републике Србије, АП Војводине и ЕУ, такође води рачуна о унапређењу социјалног дијалога у области запошљавања.

Слика 9. Показатељи исхода Приоритетног циља 1

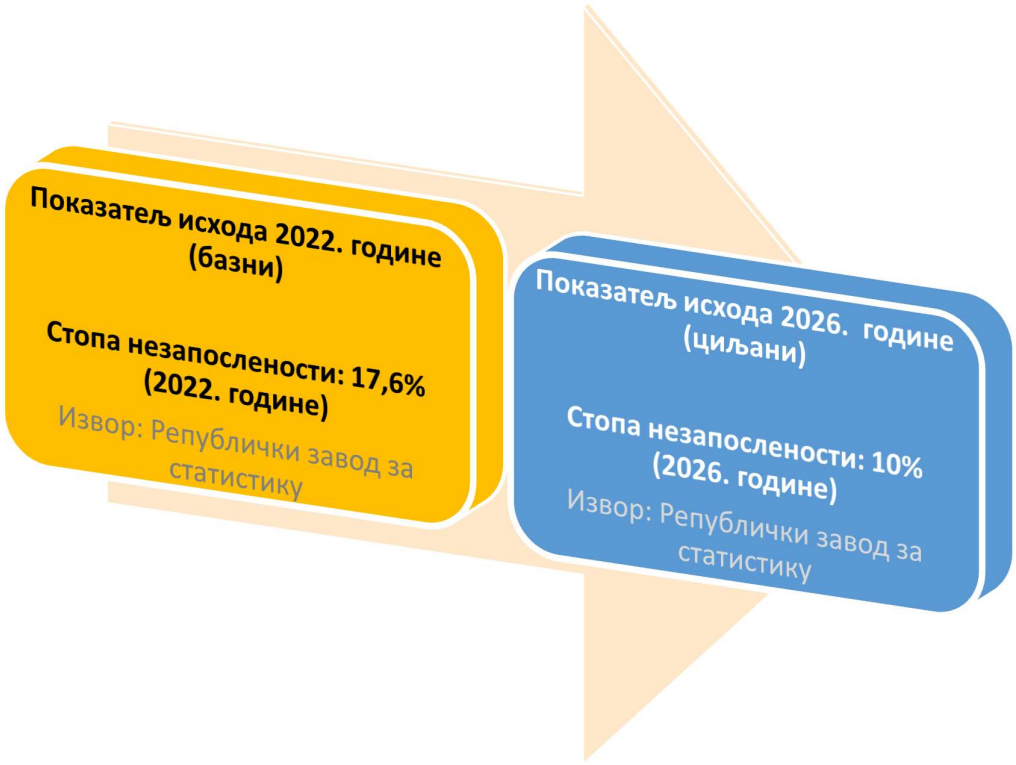

Мере за постизање Посебног циља 1:

Мера 1: Индустријска зона (Привлачење инвестиција)
Опис мере: Индустријска зона Блок 66 у Кули намењена је за смештање индустријских капацитета и привлачење инвестиција, финансирана јавним средствима и опремљена неопходном инфраструктуром, за обављање пословних активности и представља привредни потенцијал општине Кула. Изградњом неопходне комуналне инфраструктуре, парцеле у индустријској зони постају атрактивније за потенцијалне инвеститоре. У току је изградња 20kV разводног постројења „Блок 66“ са двоструким 20 kV кабловским водом, за прикључење два будућа СН потрошача, а у 2024. години се очекује изградња две сабирне саобраћајнице и изградња саобраћајног прикључка на државни пут Iб реда број 15. Инвестиција је вредна око 75.000.000,00 динара, средства ће се обезбедити из државних органа. У 2024. години је у плану изградња разводног постројења 20kV РП „Индустрија“, подземног 20kV кабла од РП до 20kV кабловске спојнице и колског приступа. Инвестиција је вредна око 55.000.000,00 динара. Општина ће у циљу привлачења инвестиција учествовати на сајмовима, семинарима, ЕУ пројектима који за циљ имају промовисање инвестиционих потенцијала општине. Поред тога, улагањем финансијских средстава у израду планова и пројеката, и

финансирањем или суфинансирањем трошкова извођења радова на комуналној инфраструктури, утицаће на повећање конкурентности индустријске зоне.

Планиране активности у оквиру мере:

Активност 1: Изградња и инфраструктурно опремање индустријске зоне Блок 66 Кула
Активност 2: Маркетинг и промоција индустријске зоне Блок 66 у Кули

Процена потребних финансијских средстава, у динарима:	130.000.000,00	
Извор финансирања:	130.000.000,00 – донатори 400.000,00 – Општинска управа Кула 100 % (Одлука о буџету 2024. година)	
Показетељи учинка на нивоу мере са изворoм верификације	**Базна вредност (2023).**	**Циљна вредност (2026.)**
Број нових инвестирора у зони Извор верификације:	1 (Уговори са ЈЛС)	3 (Уговори са ЈЛС)
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Општинска управа Кула	
Период спровођења:	2024 -2026. годин	

Мера 2: Мере и средства активне политике запошљавања

Опис мере:

За реализацију мера активне политике запошљавања, које су предвиђене Програмом запошљавања општине Кула 2024-2026. годину, планирана су средства у 2024. години у износу од 10.500.000,00 динара (Одлуком о буџету за 2024.годину), и потенцијална средства Националне службе за запошљавање у износу од 1.900.000,00 динара.
Програме и мере предвиђене Програмом запошљавања реализује Национална служба за запошљавање након закључења Споразума о уређивању међусобних права и обавеза у реализацији програма или мера активне политике запошљавања са јединицом локалне самоуправе након преноса средстава из буџета јединице локалне самоуправе.

Планиране активности у оквиру мере:

Активност 1: Јавни радови
Активност 2: Подршка при самозапошљавању
Активност 3: Стручна пракса

Јавни радови
Јавни радови од интереса за локалну самоуправу су мера активне политике запошљавања која се организује у циљу постизања запошљавања и побољшања материјалног положаја незапослених лица, која се налазе на евиденцији Националне службе за запошљавање.
Јавни радови на територији општине Кула у периоду 2024-2026. године организоваће се у:

- социјалним, хуманитарним, културним и другим делатностима,
- делатностима одржавања и обнављања јавне инфраструктуре,
- делатности одржавања и заштите животне средине и природе,
- делатностима од општег интереса, које не спадају у редовну делатност јавног предузећа, односно јавно предузеће није у могућности да их обавља.

Право учествовања у поступку спровођења јавних радова имају: јавна комунална и друга јавна предузећа и установе, привредна друштва, предузетници, задруге и удружења грађана. Удружења грађана имају право учествовања у складу са условима Јавног позива.

Средства намењена за организовање јавних радова користе се за зараде лица укључених у јавне радове и за трошкове спровођења јавних радова. Програм се реализује у складу са расписаним јавним позивом и подразумева исплату:
- месечне зараде, без пореза и доприноса, у висини до:
- 30.000,00 динара (нето) за лица са I,II,III,IV,V,VI,VI и VII степеном стручне спреме;
- Трошкове припадајућег пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање;
- Јавни позив за организовање јавних радова од интереса за општину Кула, одлука о одобравању спровођења јавних радова од интереса за општину Кула и други елементи биће утврђени Споразумом о техничкој подршци који општина Кула закључује са НСЗ.

Трајање активности: Јавни радови могу трајати најдуже пет месеци, у току једне године.

Подршка при самозапошљавању

Подршка самозапошљавању обухвата стручну помоћ и средства у виду субвенције за самозапошљавање.
Стручна помоћ коју може да оствари незапослени који се самозапошљава састоји се од информативних и саветодавних услуга, обуке за развој предузетништва, као и подршке у првој години пословања која се реализује кроз менторинг програм и специјалистичке обукеу НСЗ, регионалним развојним агенцијама и др.
Средства за самозапошљавање у 2024. години одобравају се незапосленом лицу у виду субвенције, у једнократном износу од 300.000,00 динара до 330.000,00 динара*(у складу са Националним акционим планом запошљавања)*по кориснику ради оснивања радње, задруге, или другог облика предузетништва, као и за оснивање привредног друштва уколико оснивач заснива у њему радни однос.

Приоритет код одобравања субвенције за самозапошљавање имају:
- млади до 30 година старости,
- вишкови запослених,
- Роми,
- особе са инвалидитетом,
- жене.

Јавни позив за организовање програма самозапошљавања од интереса за општину Кула, одлука о одобравању и други елементи биће утврђени Споразумом о техничкој подршци који општина Кула закључује са НСЗ.

Стручна пракса

Подстицање радног ангажовања незапослених људи за самосталан рад у струци – стручна пракса, намењено је за послодавце који припадају јавном сектору-јавна предузећа чије је седиште на територији локалне самоуправе, јединица локалне самоуправе, установе културе и приватном сектору. Тиме ће лицима који ће бити ангажовани бити омогућено да први пут буду ангажовани у оквиру свог занимања. Ангажовање лица се односи на лица са средњим, високим и вишим образовањем (основне академске студије-180 ЕСП и240 ЕСП и мастер академске студије-300 ЕСП).
Јавни позив за организовање програма стручне праксе од интереса за општину Кула, одлука о одобравању спровођења програма стручне праксе од интереса за општину Кула и други елементи биће утврђени Споразумом о техничкој подршци који општина Кула закључује са НСЗ.

Програм стручне праксе се реализује у складу са расписаним јавним позивом и подразумева исплату: месечне зараде, без пореза и доприноса, у висини до:

- 35.000,00 динара (нето) за лица саVI и VII степеном стручне спреме,
- 30.000,00 динара (нето) за лица са IV степеном стручне спреме
- осигурање, 4%

Број лица са стручном спремом и месечном нетом зарадом биће дефинисани техничким споразумом између општине Кула и Националне службе за запошљавање.

Процена потребних финансијских средстава(годишње), у динарима:	10.500.000,00 1.900.000,00 – НСЗ 6.500.000,00 - Јавни радови (2024) 3.900.000,00 - Самозапошљавање (2024) 2.000,000,00 – Стручна пракса (2024)	
Извор финансирања:	Општинска управа Кула 10.500.000,00 (85%) – (2024. година- Одлука о буџету општине Кула) НСЗ (15%) - (на основу захтева ЈЛС у 2024., за активност самозапошљавање)	
Показетељи учинка на нивоу мере са извором верификације	**Базна вредност (2023.)**	**Циљна вредност (2026.)**
Број директно новозапослених Извор верификације:	46 (Уговори са ЈЛС)	55 (Уговори са ЈЛС)
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Општинска управа Кула	
Период спровођења:	Активности се спроводе на годишњем нивоу (април, мај и јун 2024-2026)	

ПОСЕБАН ЦИЉ 2: Унапређење амбијента за пословање активних привредних субјеката

Унапређењем и развојем постојећих привредних субјеката кроз подршку развоја социјалне економије на територији општине Кула кроз финансијску подршку привредним субјектима и удружењима који запошљавају лица којима је потребна помоћ и подршка ради савладавања социјалних, материјалних и животних тешкоћа или која послују ради остварења социјалне, економске и радне укључености, као и задовољења других сродних потреба припадника друштвено угрожених група или ради задовољења општих интереса унутар локалне заједнице.

Овај циљ треба да допринесе повећању социјалне укључености најугроженијег становништва у општини Кула тако што ће им се омогућити да живе достојанствено и активно учествују у друштву.

Социјална интеграција подразумева процес који омогућава лицима која су у ризику од сиромаштва и друштвене искључености да добију могућност и средства која су потребна за пуно учешће у економском, друштвеном и културном животу и постизању животног стандарда, који се сматра нормалним у друштву у којем живе. Зато је потребно предузети одређене мере које ће допринети побољшању квалитета живота маргинализованих група на локалном нивоу, поштовање људских права и укљученост у токове друштвеног живота.

Социјална интеграција особа са инвалидитетом односи се на све сфере друштвеног живота, укључујући и тржиште рада. Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом установљен је правни оквир као основа за ефикасније и квалитетније укључивање особа са инвалидитетом на отворено тржиште рада. Овај облик запошљавања представља се кроз процену радне способности, могућности запослења и утврђивање статуса, ширење мреже давалаца услуга, јачање капацитета, компетенција и улога предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом.

Идентификација обука и подстицаја за запошљавање и самозапошљавање као и програм радног ангажовања и оспособљавања 100 особа из категорије теже запошљивих лица за добијање посла на отвореном тржишту.

Интерактивни и афирмативни однос у остваривању програмских циљева и основних потреба предузетника и самих Удружења у функцији је подстицања даљег развоја и унапређења предузетништва у целини, уз конкретне повољности у погледу презентације производа и услуге, као и удружења којима је циљ економски развој локалне средине.

Слика 10. Показатељи исхода Приоритетног циља 2

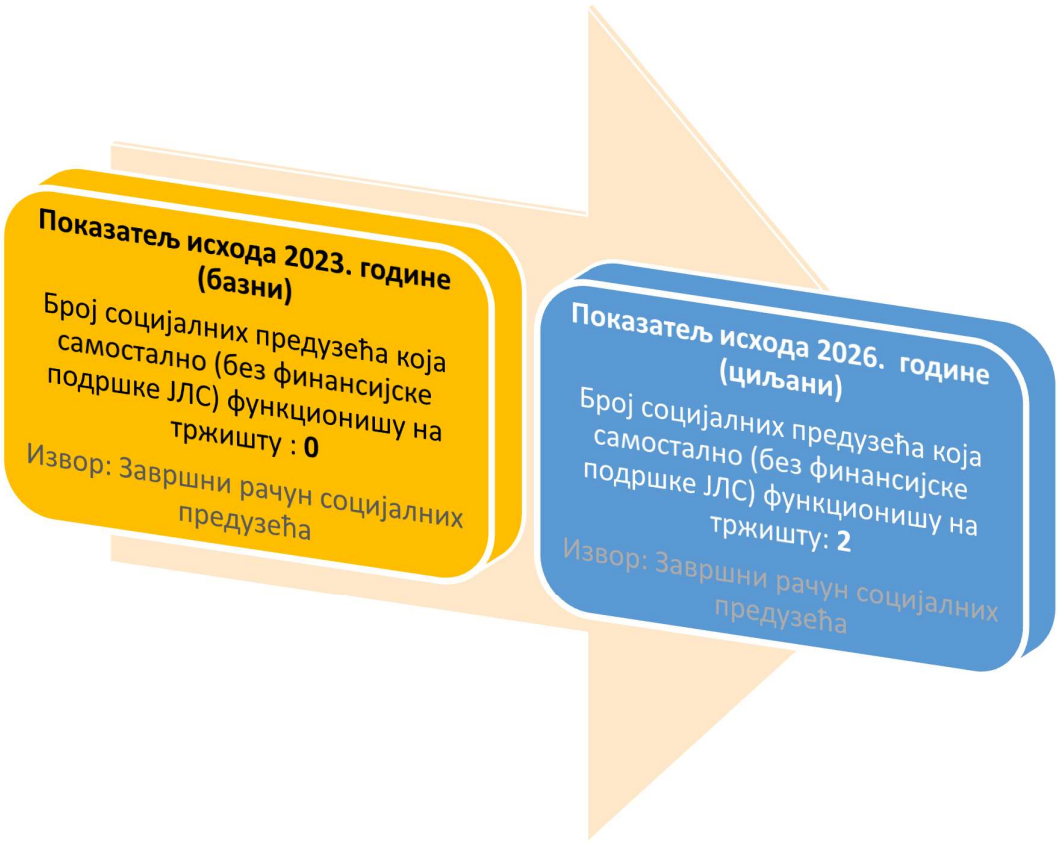

Мере за постизање Посебног циља 2:

Мера 1: Оснаживање постојећих социјалних предузећа и удружења
Опис мере: У Србији дуго нису развијени правни и методолошки оквир за спровођење програма социјалне економије. Народна скупштина Републике Србије је почетком фебруара 2022. године усвојила Закон о социјалном предузетништву према коме субјект социјалног предузетништва обавља послове у различитим областима којима се доприноси остварењу друштвене улоге социјалног предузетништва, а нарочито обавља делатности којима се омогућава остварење социјалне, културне, економске и радне укључености припадника друштвено осетљивих група и задовољење њихових других специфичних потреба, као и остварење других идентификованих општих интереса унутар локалне заједнице и на републичком нивоу.

Социјална предузећа и удружења на територији општине Кула потребно је додатно унапредити и осамосталити на тржишту, за шта се планирају увести мере које до сада нису спровођене. Доленаведене активности се први пут планирају неким документом јавне политике на територији општине Кула. У циљу оснаживања социјалних предузећа потребно је извршити процес комуницирања између предузећа и купца са циљем да се створи позитиван став о производима и услугама који води ка њиховом фаворизовању у процесу куповине на тржишту.

Аплицирање на Јавне позиве и конкурсе код других донатора (Републички и покрајински фондови и фондови Европске уније) који финансирају запошљавање којим би се смањио број незапослених лица кроз реализацију пројектних активности.
С циљем да допринесе одрживости социјалних предузећа и удружења спроводиће се програми јачања капацитета социјалних предузећа, који им помажу да креирају и спроведу адекватне развојне планове и остваре неопходне промене у свом пословању. Програми се комбинују у неколико нивоа подршке: едукација, менторство, приступ тржишту, повезивање и умрежавање са компанијама. Програми се могу спроводити у сарадњи са партнерима из приватног сектора и међународним донаторима.
Едукативни програми подразумевају интензиван рад са учесницима, који је увек фокусиран на појединачне потребе организација и развој њихових идеја и пројеката.

Планиране активности у оквиру мере:

Активност 1: Маркетинг и промоција у циљу повећања продаје производа,

Активност 2: Подршка кроз припремуапликација за међународне донације,

Активност 3: Едукативни програми,

Активност 4: Подршка за умрежавање у циљу укључивања у малопродајне објекте,

Активност5: Оснаживање удружења која се баве развојем предузетништва, пољопривредом и руралним развојем.

У циљу оснаживања социјалних предузећа потребно је извршити процес комуницирања између предузећа и купца са циљем да се створи позитиван став о производима и услугама који води ка њиховом фаворизовању у процесу куповине на тржишту.

Аплицирање на Јавне позиве и конкурсе код других донатора (Републички и покрајински фондови и фондови Европске уније) који финансирају запошљавање којим би се смањио број незапослених лица кроз реализацију пројектних активности.

С циљем да допринесе одрживости социјалних предузећа и удружења спроводиће се програми јачања капацитета социјалних предузећа, који им помажу да креирају и спроведу адекватне развојне планове и остваре неопходне промене у свом пословању. Програми се комбинују у неколико нивоа подршке: едукација, менторство, приступ тржишту, повезивање и умрежавање са компанијама. Програми се могу спроводити у сарадњи са партнерима из приватног сектора и међународним донаторима.
Едукативни програми подразумевају интензиван рад са учесницима, који је увек фокусиран на појединачне потребе организација и развој њихових идеја и пројеката.

Процена потребних финансијских средстава(годишње), у динарима:	5.500.000,00	
Извор финансирања:	ЈЛС 82%- 4.500.000,00 (2024. година- Одлука о буџету општине Кула) Донације 18% - 1.000.000,00	
Показетељи учинка на нивоу мере са извором верификације	**Базна вредност (2023.)**	**Циљана вредност (2026.)**
Приход од продаје(месечна процена у првој половини 2023. године) у динарима Извор верификације:	2.200.000,00 Завршни рачун	4.400.000,00 Завршни рачун
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Општинска управа Кула	
Период спровођења:	2024- 2026.	

Мера 2: Подршка кроз информативно- едукативне програме ЈЛС

Опис мере:

Општина Кула ће у сарадњи са Локалном акционом групом „Срце Бачке“, у оквиру Центра за компетенције у хортикултури који служи као едукативни центар организовати обуке, саветовања и стручну подршку за локалне предузетнике, произвођаче поврћа, воћа, цвећа и меда, као и засве заинтересоване грађане. Општина Кула је издвојила средства за услуге у виду ангажовања стручних предавача (Одлука о буџету за 2024).

Планира се адаптација сале у којој ће се одвијати активности.

Циљ је повећање знања, вештина и компетенција у области предузетништва, пољопривреде и руралног развоја кроз организацију предавања и консултације на релевантне теме из области хортикултуре и предузетништва.

Канцеларија за локални економски развој општине Кула пружа све неопходне информације предузетницима, привредницима и пољопривредним газдинствима о потенцијалним изворима финансирања, бесповратним средствима, расположивим кредитним линијама, конкурсима од стране покрајинских, републичких и међународних фондова и организација.
Циљ је правовремено информисање и пружање свих релевантних информација везаних за пословно тржиште привредника и пољопривредних произвођача, као и промоција општине Кула путем штампаних материјала.

Програм дуалног образовања је део система средњег образовања у коме се кроз теоријску наставу и вежбе у школи, усавршавају знања и изграђују вештине и способности у складу са стандардом наставе. Намена овог вида образовања је да се кроз стицање практичних знања створи већа конкурентност на тржишту рада и могућност за боље и брже запошљавање.

Циљ је обезбеђивање услова за стицање, усавршавање и развој компетенција у складу са потребама тржишта рада. Развијање предузимљивости, иновативности и креативности сваког појединца, као и његов лични и професионални развој. Планирање профила који су тражени на тржишту рада и усмеравање и оспособљавање ученика средњих школа кроз праксу за тражене послове. Усмеравање младих на програм ванредног школовања како би кроз тај програм остварили могућност бржег запошљавања.

Школовање у образовним институцијама,обуке и праксе, као и могућност ванредног школовања у образовним институцијама на територији општине Кула. Увођење нових смерова са школовањем профила који су потребни тржишту рада. Подршка и стална сарадња са средњим стручним школама.

Планиране активности у оквиру мере:

Активност 1: Стручна подршка и организација обука и радионица у области предузетништва, пољопривреде и руралног развоја.

Активност 2: Промоција и информације о предузетништву и потенцијалним изворима финансирања

Активност 3: Дуално образовање.

Процена потребних финансијских средстава(годишње) у динарима:	600.000,00 - Обуке 400.000,00 - Услуге штампања 300.000,00 – СМС поруке и обавештења	
Извор финансирања:	ЈЛС – 100% (2024. година- Одлука о буџету општине Кула)	
Показетељи учинка на нивоу мере са изворoм верификације	**Базна вредност (2023).**	**Циљана вредност (2026.)**
Број одржаних обука/радионица: Број учесника: Извор верификације:	10 130 Листе потписа, слике	10 180 Листе потписа, слике
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Општинска управа Кула	
Период спровођења:	2024- 2026. (годишње)	

Мера 3: Субвенције привредним субјектима за набавку нових машина/опреме		
Опис мере: Додела бесповратних средстава за набавку нових машина/опреме је подршка предузетништву кроз реализацију иновативних идеја, унапређење пословног процеса и подстицање запошљавања на територији општине Кула. Циљ ове мере је подстицање локалних бизниса и смањење броја незапослених на територији општине Кула,као и да се привредним субјектима олакша функционисање и повећа степен опстанка на тржишту и запошљавања, побољшају услови пословања и унапреди конкурентност као и свеукупни даљи раст и развој предузетништва. **Планиране активности у оквиру мере:** **Активност 1:** Расписивање Јавног конкурса за привредне субјекте на територији општине Кула. **Активност 2:** Додела средстава привредним субјектима за набавку нових машина/опреме. Правилником о додели бесповратних средстава за субвенционисање трошкова за набавку машина/опреме, прописују се циљеви, намена и висина средстава, право учешћа и услови за учешће на Јавном конкурсу, обавезна документација, поступак доделе средстава, критеријуми и мерила за доделу средстава, закључивање уговора са корисницима средстава, обавезе корисника средстава, праћење извршења уговорних обавеза и друга питања од значаја за реализацију Јавног конкурса о додели бесповратних средстава за субвенционисање трошкова за набавку машина/опреме. Под набавком машина/опреме подразумева се производна и друга опрема која је у функцији израде или припреме и дораде финалног производа и/или пружања услуге.		
Процена потребних финансијских средстава (годишње), у динарима:	1.000.000,00	
Извор финансирања:	ЈЛС – 100% (2024. година- Одлука о буџету општине Кула)	
Показетељи учинка на нивоу мере са изворoм верификације	**Базна вредност (2023.)**	**Циљана вредност (2026.)**
Број подржаних привредних субјеката: Извор верификације:	0 Уговор са ЈЛС	10 Уговор са ЈЛС
Одговорност за спровођење (носилац мере):	Општинска управа Кула	
Период спровођења:	2024- 2026.(годишње)	

11.Институционални модел за имплементацију Програма запошљавања општине Кула 2024-2026. и систем праћења и оцењивања

У оквиру овог поглавља представљен је институционални оквир као механизам улога, одговорности, као и план активности када је реч о процесу праћења спровођења, извештавања и вредновања усвојеног Програмазапошљавања општине Кула. Наведени процес се спроводи у циљу повећања ефикасности у спровођењу и повећању вероватноће остваривања планираних циљева и мера.

Праћење спровођења

Праћење спровођења је континуирана активност, која се спроводи свакодневно током периода имплементације. За потребе спровођења Програма запошљавања општине Кула 2024-2026. креиран је следећи институционални оквир, а то су:

- ***Координационо тело*** (доносиоци одлука унутар локалне самоуправе)и
- ***Носиоци мера дефинисани у оквиру Програма.***

Наведена структура врши праћење остваривања посебних циљева. Координационо тело има координатора чија улога је прикупљање информација о спровођењу мера и одржавање континуиране комуникације, пре свега између координационог тела и носиоца мера, детектовање проблема и давање препоруке за решавање истих.

Вредновање

Вредновање је утврђивање степена промене који је настао спровођењем мера из Програма запошљавања, а спроводи се периодично. Вредновање се врши на основу података добијених од руководиоца одељења, органа и организација одговорних за спровођење мера, али и података добијених из званичних статистичких база. Вредновање се може вршити интерно и екстерно. Уколико се врши интерно неопходно је формирати посебну комисију. Екстерним путем вредновање се може извршити ангажовањем спољних независних консултаната који ће тај поступак спровести.

Извештавање

У периоду спровођења Програма запошљавања, општина Кула ће израђивати две врсте извештаја, а то су:

- Годишњи извештај о спровођењу Програма;
- Финални трогодишњи извештај о постигнутим учинцима Проргама

Извештаје ће израђивати Координациони тим и подносити их Општинском већу једном годишње.

Преглед слика, табела и дијаграма

Табела 1. Основни подаци општина Кула..... 8
Табела 2. Буџетски расходи за мере и пројекте у области запошљавања (% укупног извршења буџета) општине Кула 12
Табела 3. Кретање незапослености у општини Кула у последњих 5 година:.....15
Табела 4. Незапослена лица према степену стручне спреме и полу (општина Кула -октобар 2023. године) 15
Табела 5. Број незапослених лица (Западнобачки округ- октобар 2023):.....16
Табела 6. Старосна и полна структура незапослених лица у периоду од 2019. до октобра 2023.године.....16
Табела 7. Број запослених на територији општине Кула (по годинама) 17
Табела 8. Број правних лица на територији општине Кула (по годинама).....17
Табела 9. Број ангажованих и запослених лица кроз најучесталије мере активне политике запошљавања општине Кула у претходних 5 година, разврстаних по полу. 24
Табела 10. Веза са циљевима одрживог развоја 31

Дијаграм 1. Број привредних друштава и предузетника по годинама:.....17

Слика 1. Преглед реализоваиих мера ЛАП за запошљавања у ранијим годинма 7
Слика 2. Удаљеност општине Кула од урбаних центара..... 9
Слика 3. Средње школе на територији општине Кула 10
Слика 4. Категорије незапослених лица у оквиру мере активне политике запошљавања...17
Слика 5. Друге категорије теже запошљивих лица 18
Слика 6. Индустријска зона Блок 66 у Кули(мапа).....22
Слика 7. Индустријска зона Блок 66 у Кули (мапа II део).....23
Слика 8. Индустријска зона Блок 66 у Кули.....23
Слика 9. Показатељи исхода Приоритетног циља 1.....33
Слика 10. Показатељи исхода Приоритетног циља 2.....338